

Základná škola, Májové námestie 1, Prešov

**Plán environmentálnej výchovy
pre školský rok 2017/2018**

Ing. Slávka Kecerová

Environmentálna výchova na ZŠ, Májové námestie 2017/ 2018

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom.

Plán environmentálnej výchovy bol vypracovaný v súlade s POP 2017/2018, so školským vzdelávacím programom, inovovaným školským vzdelávacím programom, štátnym vzdelávacím programom pre 1. a 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike ISCED 1 a ISCED 2., kde environmentálna výchova je prierezová téma a prelína sa všetkými predmetmi.

Prierezová téma environmentálnej výchovy v znení pre 1. stupeň ZŠ

Environmentálna výchova je prierezová téma, prelína sa všetkými predmetmi, ale najmä prírodovedou, vlastivedou, pracovným vyučovaním, etickou výchovou. Cieľom je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností dokáž vnímať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, ale uvedomovať si aj dôležitosť vnímania životného prostredia a jeho ohrozenia na celom svete. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými činnosťami, ktoré sú im primerané a vhodné pre nich – chrániť rastliny, zvieratá, mať kladný vzťah k domácim zvieratám ale aj zvieratám v prírode.

Organizačne je vhodné ju začleniť do viacerých predmetov jednotlivými témami, alebo urobiť kurzovou formou, napríklad jeden týždeň zamerať na ENV – s teoretickou a praktickou časťou. (Štátny vzdelávací program, ISCED 1.)

Prierezová téma Environmentálnej výchovy v znení pre 2. stupeň ZŠ

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k TUR spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne. Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (vyučovacie predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia. (Štátny vzdelávací program, ISCED 2.)

Hlavným cieľom tohto plánu je zvýšiť environmentálne povedomie učiteľov a žiakov, vychovávať a vzdelávať žiakov citlivých a vnímavých k problémom životného prostredia, vytvárať a rozvíjať praktické zručnosti žiakov v ochrane a zvelaďovaní životného prostredia.

Pri realizácii toho cieľa je potrebné zamerať sa na tieto základné princípy:

- ♣ **Učiť žiakov o životnom prostredí** – uvedomovať si problémy životného prostredia miestneho, regionálneho, národného ale aj globálneho.
- ♣ **Vychovávať žiakov prostredníctvom životného prostredia** – rozvíjať zručnosti žiakov, ktoré umožňujú riešiť problémy

- ♣ **Vychovávať žiaka pre životné prostredie** – rozvíjať pozitívne postoje, viesť žiakov k priamej účasti na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia.

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- ♣ vnímať život ako najvyššiu hodnotu;
- ♣ pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- ♣ posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- ♣ podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- ♣ posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- ♣ schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- ♣ prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- ♣ rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Ústava SR

Šiesty oddiel

Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva

Čl. 44

(1) Každý má právo na priaznivé životné prostredie.

(2) Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo.

(3) Nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky.

(4) Štát dbá o šetrné využívanie prírodných zdrojov, o ekologickú rovnováhu a o účinnú starostlivosť o životné prostredie a zabezpečuje ochranu určeným druhom voľne rastúcich rastlín a voľne žijúcich živočíchov.

(5) Podrobnosti o právach a povinnostiach podľa odsekov 1 až 4 ustanoví zákon.

Čl. 45

Každý má právo na včasné a úplné informácie o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu.

V našej škole budeme cieľ ENV v školskom roku 2017/ 2018 napĺňať:

- A) vo vyučovacom procese** – charakter študijných a učebných odborov umožňuje zahrnúť najmä problematiku využívania prírodných zdrojov, alternatívnych zdrojov energie, znečisťovanie ovzdušia, spotreby energie a problematiku odpadov.
- B) v školských a mimoškolských aktivitách.**

Úlohy vyplývajúce zo základných princípov environmentálnej výchovy

- ♣ **Dôsledne presadzovať úlohy environmentálnej výchovy vo vzdelávacom procese.**
T: úloha stála
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Motivovať a podporovať žiakov k zapájaniu sa do environmentálnych súťaží, aktivít, olympiád a projektov.**
T: priebežne
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Medzinárodný deň ochrany ozónovej vrstvy (16.9.)** – význam, jej rozpad, príčiny, následky . vyučovacia hodina biológie venovaná tejto téme.
T: september
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Zber uzáverov z plastových fliaš** (krabica bude v biológii uzávery využiť pre recykláciu a vytvorenie mozaiky ku Dňu Zeme).
T: priebežne
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Nadálej celoročne spolupracovať s organizáciami s ekologickým, environmentálnym zameraním a ochrancami prírody, realizovať besedy, prednášky,** napr.: RCOP Prešov, DAPHNE, Živica, Strom života, VLK, Zelená nádej, SOS/Birdlife Slovensko, Ochrana dravcov na Slovensku..., organizovať besedy, prednášky, exkurzie, interaktívne progamy...
T: priebežne
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Udržiavanie čistoty, úprava átria v priestoroch školy a okolia školy, vysadené kvety a bylinky, čistenie odpadkov.**
T: úloha stála
Z: koordinátor ENV, učitelia SEE
- ♣ **Motivovať a podporovať žiakov k estetizácii a čistote tried.**
T: úloha stála
Z: koordinátor ENV, TU
- ♣ **Zúčastňovať sa odborných výstav zameraných na problematiku životného prostredia a ochrany zdravia podľa ponúk organizácii.**
T: úloha stála
Z: koordinátor ENV
- ♣ **Liečivé rastliny- nástenka, beseda o význame, účinku, zbere a sušení liečivých rastlín, spoznávanie v atlasoch, IKT, výroba herbárov.**
T: úloha stála
Z: koordinátor ENV, Bučeková
- ♣ **Upozorniť žiakov na niektoré významné dátumy z environmentálneho kalendára a diskutovať o ich dôležitosti, potrebe a význame z celospoločenského hľadiska.** (22.3.- Svetový deň vody, 1. 4. Svetový deň vtáctva, 7. 4. Svetový deň zdravia, 22. 4. Deň Zeme, 5.6. Svetový deň životného prostredia, 3. 10. Svetový deň zvierat, 29. 12. Svetový deň biodiverzity),
T: priebežne
Z: koordinátor ENV, učitelia prírodovedných predmetov
- ♣ **Viesť žiakov k ochrane životného prostredia prostredníctvom separácie druhotných odpadov,** napr.: separácia papiera, zber použitých batérií, zber hliníka, tetrapakov,..

T: priebežne

Z: koordinátor ENV, Hudáčková, Palšová

- ♣ **Viesť žiakov k šetreniu elektrickej a tepelnej energie** v triede, škole, uvedomeniu si nevyhnutnosti znižovania spotreby vody, viesť ich k šetrnému zaobchádzaniu so školskými potrebami, vedenie žiakov k šetreniu vodou, informačné nadpisy v umyvárňach, vedenie žiakov k šetreniu elektrickou energiou, informačné nadpisy pri vypínačoch.

T: úloha stála

Z: koordinátor ENV, TU

- ♣ **Zapájanie sa do biologických, literárnych, zdravotníckych a výtvarných súťaží s environmentálnou tematikou.** Viesť žiakov k tomu, aby dokázali svoje poznatky a vedomosti z oblasti environmentálnej výchovy vyjadriť ústnou a písomnou formou.

T: priebežne

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Realizovať aktivity a programy na podporu zdravia a zdravého životného štýlu a posilniť výchovu detí a žiakov k zdravému životnému štýlu.**

T: priebežne

Z: koordinátor ENV, koordinátor prevencie

- ♣ **Vytvoriť na škole „envirozónu“.**

T: priebežne

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Propagovať environmentálnu výchovu prostredníctvom školského časopisu.**

T: priebežne

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Svetový deň ochrany zvierat (04.10.)** – spolupráca s priateľmi a dobrovoľníkmi útulku zvierat, zber predmetov pre útulok zvierat.

T: október

Z: koordinátor ENV, Simoníková

- ♣ **Svetový deň duševného zdravia (10.10.)** – čo nám škodí? – hlásenie v školskom rozhlase.

T: október

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Staráme sa o vtáčiky v našej záhrade** (rozvešanie a prikrmovanie operencov v čase snehovej prikrývky.

T: november - február

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Deň mokradí (02.02.)** Premietanie filmu o mokradiach.

T: február

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Deň lesov (21.03.)** - Význam lesov, prednáška. Premietanie DVD. Aktivity zamerané na činnosti s tematikou lesy.

T: marec

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Deň vody (22.03.)** Voda v krajine. Aktivity zamerané na činnosti s tematikou vody, s cieľom zvýšiť povedomie žiakov o dôležitosti a nenahraditeľnosti vody pre každodenný život, vodný bar - pitný režim žiakov a učiteľov.

T: marec

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Svetová deň vtáctva (01.04.)** Vtáčie štebotanie. Poznáš ma? Ukážky zvukov vtákov na hodinách biológie.

T: apríl

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Deň Zeme** (22.04.): Dopoludnie ekohier na Májovke, prehliadka žiackych posterov s ENV zameraním, mozaika z plastových uzáverov.

T: apríl

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Exkurzia s ENV zameraním do Ekoparku Holá hora pre žiakov 6. ročníka, Botanická záhrada pre žiakov 5. ročníka, Opálové bane pre žiakov 8. ročníka** (exkurzie sa uskutočnia v prípade záujmu žiakov, platené aktivity).

T: september – jún

Z: koordinátor ENV, TU

- ♣ **Cvičme v rytme** – na základe Svetového dňa pohybom ku zdraviu (10.05.): Pohybom pre zdravie – učitelia vysvetlia význam pohybu – zdravie a zdravý životný štýl.

T: máj

Z: koordinátor ENV, koordinátor prevencie

- ♣ **Deň biodiverzity** (22.05.), debata na hodinách biológie.

T: máj

Z: koordinátor ENV

- ♣ **Svetový deň bez tabaku** - World No Tobacco day (31.05) - informovanie o nepriaznivých zdravotných následkoch fajčenia v mladom veku a podporiť všetky aktivity a chrániť deti a mládež pred aktívnym, ale aj pasívnym fajčením, spolupráca s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva.

T: máj

Z: koordinátor ENV, koordinátor prevencie

- ♣ **Svetový deň ŽP** (05.06.) Besedy, premietanie envirofilmov na hodinách biológie.

T: jún

Z: koordinátor ENV

Plán ENV sa bude v priebehu školského roka rozširovať a dopĺňať podľa aktuálnych ponúk jednotlivých organizácií rezortu v oblasti ENV a vzdelávania.

Environmentálna výchova sa bude opierať aj o environmentálny kalendár svetových dní:

- 3.10. Svetový deň zvierat
- 16.10. Svetový deň výživy
- 17.11. Svetový deň bez fajčenia
- 29.12. Medzinárodný deň biodiverzity
- 22. 3. Svetový deň vody
- 23. 3. Svetový meteorologický deň
- 1. 4. Medzinárodný deň vtáctva a začiatok Mesiaca lesov
- 7. 4. Svetový deň zdravia
- 22. 4. Deň Zeme
- 5. 6. Svetový deň životného prostredia
- 8. 6. Svetový deň oceánov

Prešov, september 2017

Vypracoval koordinátor ENV: Ing. Slávka Kecerová